

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

**ŠKOLSKO NATJECANJE U POZNAVANJU
KLASIČNIH JEZIKA**

u kategoriji

LATINSKI JEZIK

za

GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje:

II. Gramatika:

III. Civilizacija:

Ukupni broj bodova:

	25
	15
	15
	50

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____

2. _____

3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

Nadnevak natjecanja: 12. veljače 2025.

I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Rimski pisac Petronije Arbiter u djelu Satyricon opisuje zgode i nezgode glavnog junaka, skitnice Enkolpija, u kojima se našao šetajući, nerijetko i lutajući ulicama Rima sa svojim prijateljem Askiltom, a evo i gdje su u svojoj radoznalosti završili:

Petronius Arbiter:

Satyricon

Dum hunc¹ diligentius audiebam, non notavi² Ascyli³ fugam. Cursim Ascyilton persequi coepi. Sed nec⁴ viam diligenter tenebam⁵, nec⁴ ubi essem⁶ sciebam. Itaque quocumque ieram⁷, eodem⁸ revertabar, donec et cursu fatigatus et sudore iam madens⁹ accedo aniculam quae agreste olus vendebat, et inquam "Mater, num scis ubi ego habitem¹⁰?" Illa delectata est mea urbanitate¹¹ stulta et "Quidni sciam¹²?" dixit, consurrexitque et coepit me praecedere¹³.

KOMENTAR:

crtica (–) znači navođenje na točno rješenje

znak jednakosti (=) znači gotovo rješenje koje se treba u cijelosti prepisati u prijevod

¹ hunc – odnosi se na nekog govornika Agamemnona kojeg je slušala okupljena svjetina

² notavi – v. gl. noto 1. – opaziti

³ Ascyli – v. im. Ascyltus/Ascyltos, -i, m. – Askilt (Enkolpijev prijatelj s kojim je šetao po Rimu)

⁴ nec – v. nec...nec – niti...niti

⁵ tenebam – v. gl. teneo 2. tenui, tentum + acc. – držati se + gen. (nekoga ili nečega)

⁶ essem = se nalazim

⁷ ieram – v. gl. eo, ire, ii, itum – ići

⁸ eodem = na isto mjesto

⁹ madens = se cijedeći

¹⁰ habitem = se nalazim

¹¹ urbanitate – v. im. urbanitas, -tatis, f. – profinjenost

¹² Quidni sciam = Ta kako ne bih znala

¹³ praecedere + acc – ići ispred + gen (nekoga ili nečega)

maks. 18

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

[illegible]

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ovaj dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u ovom dijelu testa!

U ovome tekstu Petronije nastavlja opisivati kamo je dospio i kako je završila zgoda iz prethodnog teksta:

In locum secretiorem¹ venimus, centonem² anicula reiecit³ et dixit "Hic debes habitare." Videbam quosdam⁴ inter titulos⁵ nudasque meretrices furtim spatiantes. Tarde, immo iam sero intellexi me in fornicem esse deductum⁶. Rapide operui caput et per medium lupanar⁷ fugere coepi in alteram partem, cum ecce in ipso aditu occurrit mihi⁸ aeque lassus Ascylytos; ab eadem⁹ anicula deductus¹⁰. Itaque maxime ridentes fugimus.

1. Na kakvo su mjesto stigli Enkolpije i Askilt? (v. 1. rečenicu i napiši odgovor na hrvatskom jeziku)

	maks. 1
--	---------

2. Što, prema staričnim riječima, Enkolpije treba učiniti? (v. 1. redak i napiši odgovor na hrvatskom jeziku)

	maks. 1
--	---------

3. Što su radile neke osobe u 2. rečenici? (v. 2. redak i napiši odgovor na hrvatskom jeziku)

	maks. 1
--	---------

4. Kako/kad je Enkolpije shvatio gdje se nalazi? (v. 3. rečenicu)

- a) brzo
- b) nije uopće shvatio
- c) odmah
- d) prekasno

	maks. 1
--	---------

¹ **secretiorem** – v. pridj. secretus 3 – tajnovit

² **centonem** = skrpanu zavjesu

³ **reiecit** = je odgrnula

⁴ **quosdam** = neke

⁵ **titulos** – v. im. titulus, -i, m. – cjenik ili pločica s cijenama

⁶ **me...esse deductum** = da sam doveden

⁷ **per medium lupanar** = posred bludilišta

⁸ **occurrit mihi** = dotrči mi ususret

⁹ **eadem** = iste

¹⁰ **deductus** = doveden

5. Što je Enkolpije učinio? (v. 4. rečenicu)

- a) nasmijao se
- b) otkrio je glavu
- c) prekrpio je glavu
- d) zaplakao je

	maks. 1
--	---------

6. Tko je doveo Enkolpija u *lupanar*?

- a) anicula
- b) Ascyltos
- c) meretrices
- d) quidam

	maks. 1
--	---------

7. Što su Enkolpije i Askilt na kraju učinili?

- a) pobjegli dok se starica smijala
- b) smijali se dok je starica bježala
- c) smijući se pobjegli
- d) tresli se od straha

	maks. 1
--	---------

	maks. 7
--	---------

II. GRAMATIKA

1. Riječ *hunc* iz prvog reda prvog teksta je:

- a) odnosna zamjenica
- b) pokazna zamjenica
- c) upitna zamjenica

	maks. 1
--	---------

2. Riječ *mater* u genitivu množine glasi:

	maks. 1
--	---------

3. Kako glasi superlativ priložnog oblika *diligentius*?

	maks. 1
--	---------

4. Kako glasi predikat *revertebar* u istom licu i broju indikativa perfekta aktivnog?

	maks. 1
--	---------

5. Kako glasi sintagma *agreste olus* u istom padežu u množini?

maks. 1

6. Pridjev sintagme *in locum secretiorem* prebaci u pozitiv u istom padežu, rodu i broju!

maks. 1

7. Sintagma *in ipso aditu* u istom padežu u množini glasi:

maks. 1

8. Oblici zamjenica *ego* i *mea* u odgovarajućim oblicima za množinu (1.l.pl., isti rod i padež) glase:

maks. 1

9. Prilog *maxime* dolazi od pridjeva koji u pozitivu glasi (napiši puni rječnički oblik):

maks. 1

10. Rečenica *Illa delectata est mea urbanitate.* u množini glasi:

maks. 1

11. Riječ *madens* iz 3. reda prvoga teksta je po vrsti:

- a) particip
- b) prijedlog
- c) prilog

maks. 1

12. Oblik *ieram* u futuru II., ako se zadrži isto lice, broj i stanje, glasi:

- a) ibo
- b) ierim
- c) iero

maks. 1

13. Oblik *alter* u genitivu jednine glasi:

- a) alterius
- b) alteri
- c) alterae

maks. 1

14. Oblik *delectata est* prebačen u aktiv glasi:

- a) delectavi
- b) delectavit
- c) delectaverunt

	maks. 1
--	---------

15. Kojoj vrsti glagola pripada *coepi, coepisse*?

- a) deponentnim glagolima
- b) nepotpunim glagolima
- c) semideponentnim glagolima

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	-----------------

III. CIVILIZACIJA

1. Koja latinska izreka znači da smo nešto uspješno učinili?

- a) Gaude sorte tua.
- b) Omnia praeclara rara.
- c) Sic itur ad astra.

	maks. 1
--	---------

2. U kojem je razdoblju rimske književnosti živio i stvarao Petronije Arbiter?

- a) Trećem ili Zlatnom dobu
- b) Četvrtom ili Srebrnom dobu
- b) Petom ili Razdoblju propadanja

	maks. 1
--	---------

3. Kako se naziva najpoznatiji odlomak iz Petronijeva djela *Satyricon*?

- a) Trimalhionova gozba
- b) Spartakov ustanak
- c) Senekina smrt

	maks. 1
--	---------

4. S kojom se životinjom povezuje riječ *lupanar*?

- a) guskom
- b) sovom
- c) vučicom

	maks. 1
--	---------

5. Koji se od navedenih glagola može povezati s poznatim baroknim glazbenim oblikom?

- a) fugere
- b) habitare
- c) intellegere

	maks. 1
--	---------

6. Engleska riječ *title*, španjolska riječ *título* i hrvatska riječ *titula* potječu od latinske riječi:

	maks. 1
--	---------

7. Koja riječ bi bila sinonim za riječ *lupanar*?

- a) aditus
- b) fornix
- c) meretrix

	maks. 1
--	---------

8. Koja građevina nije služila za svakodnevnu zabavu Rimljana?

- a) curia
- b) lupanar
- c) taberna

	maks. 1
--	---------

9. Koju izreku u Petronijevu djelu *Satyricon* možemo pronaći pri opisu Trimalhionove kuće?

- a) Alea iacta est.
- b) Cave canem.
- c) Odi et amo.

	maks. 1
--	---------

10. Koji dio imena nedostaje obliku „Petronije Arbiter“?

- a) cognomen
- b) nomen
- c) praenomen

	maks. 1
--	---------

	maks. 10
--	----------

RJEŠENJA**I.1. PRIJEVOD**

Dum hunc diligentius audiebam,	Dok sam ovoga/onoga/njega pažljivije/dosta pažljivo slušao,	1
non notavi Ascylti fugam.	Nisam primijetio Askiltov bijeg.	1
Cursim...coepi	Trčeći/trkom sam počeo	1
Ascylton persequi.	Slijediti/tražiti Askilta.	1
Sed nec viam diligenter tenebam,	Ali niti sam se brižno držao puta,	1
nec ubi essem sciebam.	Niti sam znao gdje se nalazim.	1
Itaque quocumque ieram,	I tako, kamo god sam bio/bijah pošao,	1
eodem revertabar,	vraćao sam se na isto mjesto,	1
donec et cursu fatigatus	dok i trčanjem izmoren	1
et sudore iam madens	i znojem već se cijedeći	1
accedo aniculam	ne naiđem/nisam naišao na staricu/bakicu	1
quae agreste olus vendebat,	koja je prodavala divlji kupus,	1
et inquam "Mater, num scis	i kažem "Majko, znaš li	1
ubi ego habitem?"	gdje se ja nalazim?"	1
Illa delectata est mea urbanitate stulta	Ona se obradovala/je obradovana mojom glupom profinjenošću	1
et "Quidni sciam?" dixit,	i rekla je „Ta kako ne bih znala“,	1
consurrexitque	i ustala je	1
et coepit me praecedere.	I počela je ići ispred mene.	1
	ukupno prijevod teksta	18

I.2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

1. tajnovitije/dosta skriveno	1
2. Ovdje boraviti/stanovati.	1
3. Kradom/potajno se šetale/hodale.	1
4. d	1
5. c	1
6. a	1
7. c	1
ukupno razumijevanje teksta	7

II. GRAMATIKA

1. b	1
2. matrum	1
3. diligentissime	1
4. reverti	1
5. agrestia olera	1
6. (in locum) secretum	1
7. in ipsis aditibus	1
8. nos/nostra	1
9. magnus, 3	1
10. Illae delectatae sunt meis urbanitatibus.	1
11. a	1
12. c	1
13. a	1
14. b	1
15. b	1
ukupno gramatika	15

III. CIVILIZACIJA

1. c	1
2. b	1
3. a	1
4. c	1
5. a	1
6. titulus, -i, m.	1
7. b	1
8. a	1
9. b	1
10. c	1
ukupno civilizacija	10

ukupno za cijeli test: 50 bodova